

**Текстови за глумачку интерпретацију на
Научној, забавној и туристичкој манифестацији Аласки сусрети
„Мика и Милутин“**

Ада Хуја - шеталиште код Аласког споменика
24. септембар 2022. године

Србија није светској науци и културној баштини подарила превише личности које су суверено освајале просторе знања, науке, уметности и својим делом задужили цео свет, а не само своју отаџбину. Немамо их толико много да би смо себи дозволили тај луксуз да их заборавимо или у најмању руку подценимо.

Михаило Петровић, алијас Мика Алас и Милутин Миланковић су чланови велике четворке научне елите нашег народа која је мењала Свет. Заједно са Теслом и Пупином обезбедили су себи и нама као нацији вечно, почасно место у бескрајној књизи достигнућа људског рода.

Својим научним радом обележили су светску науку двадесетог века, задужили светску цивилизацију, српски народ, а посебно град Београд, у коме су више деценија живели и радили. Своје знање, енергију и животни век уложили су у унапређење просвете, науке и културе у њиховој матичној земљи, Србији.

Поред тога, исказали су неизмерни патриотизам према свом народу. Док су остали великани српске науке одлазили за бољим условима у свет њих двојица су одолели свим искушењима и читав свој стваралачки век провели у Србији.

Нажалост, српски народ није им се одужио на начин који одговара њиховом лику и делу. Дуго времена су били запостављени и скоро заборављени. За разлику од других српских великана (Никола Тесла, Михајло Пупин, Вук Караџић, Доситеј Обрадовић, Јован Цвијић, Иво Андрић...) у Србији нема музеја, у коме би била изложена њихова богата архивска баштина, фондације, нити истраживачког центра посвећеног изучавању њиховог научног доприноса светској науци и цивилизацији. Шта више, нема ни сталне манифестације која је њима посвећена.

Иза њих је остала богата заоставштина која се, као необрађена грађа, још увек налази у музејима, архивима, библиотекама, установама, институцијама, чак и код приватних лица. Материјали су необрађени и тешко доступни корисницима, што има за последицу да су многи

значајни подаци из њиховог живота и рада непознати, или су погрешно, случајно или намерно, представљени јавности.

Због тога су Удружење Милутин Миланковић, Математички институт САНУ и Друштво математичара Србије, који негују традицију двојице великих научника покренули иницијативу да се кроз пригодан научни и културно забавни програм шира јавност упозна са великанима и пружи допринос њиховој популаризацији.

Ко су уствари Михаило Петровић и Милутин Миланковић?

Михаило Петровић је рођен 1968. године у Београду, где је завршио основну школу, средњу школу и природно-математички одсек Велике школе. Од 1889. до 1994. студирао је на Универзитету Сорбона. Стекао је диплому математичких наука, диплому физичких наука и докторат математичких наука. По повратку у Београд изабран је за редовног професора Велике школе. Предавао је теоријску математику на Филозофском факултету. Редован члан Српске краљевске академије постао је 1900. године. Био је члан више иностраних академија наука и великог броја научних друштава.

Бавио се и проналазаштвом, а објављивао је књижевне, путописне и етнографске радове и књиге. Радове је објављивао у угледним светским часописима. Био је оснивач Београдске математичке школе.

Био је неуморни путник. Чињеница да је пребродити шест пута океанске пучине и вратити се исто толико пута натраг, прекорачити четири пута екватор и два пута поларни круг, доста за морепловца, а камоли професора математике.

Изванредно је свирао виолину. Имао је своју музичку дружину - капелу којој је дао име „Суз“, а наступали су по многобројним београдским кафанама и механама тога доба, широм Србије, чак и у Бугарској. Био је боем, познат по многим забавама које су се организовале у старом Београду.

Био је рибарски мајстор и објавио је више радова из рибарства. Имао је положен аласки мајсторски испит, а рибарством се бавио страствено и успешно до позних година.

Милутин Миланковић је рођен 1879. године у Даљу, месту крај Дунава, у околини Осијека, главног града Славоније, покрајине Хабсбуршке монархије. У родном Даљу завршио је основну школу приватно. Даље школовање наставио је у Осијеку у Реалној гимназији, и у Бечу на Високој техничкој школи. Студије грађевине је завршио 1902. године, а

докторску дисертацију одбранио 3. децембра 1904. године у двадесетпетој години живота, и тако од свих Срба, први постао доктор техничких наука.

У Бечу је остварио веома успешну каријеру грађевинског инжењера, али је његова жеља била да постане професор на неком универзитету, јер би ту могао да се потпуно посвети научном раду.

Године 1909., по препоруци Михаила Петровића и Јована Цвијића, прихвата позив Филозофског факултета Београдског универзитета, који му је понудио место предавача на Катедри за примењену математику, у оквиру које су се налазиле рационална механика, небеска механика и теоријска физика.

Светској науци подарио је теорију о климатским променама, којом је објаснио тајну ледених доба и најпрецизнији календар, а техници армирани бетон, бројне патенте и грађевинске објекте који се и данас сматрају ремек делима грађевинарства и дивна књижевна дела којим је читаоце провео кроз васиону и векове и кроз царство наука.

Високо је позициониран у списку чувених научника света. НАСА га је укључила међу 15 највећих умова свих времена. Његово капитално дело - „Канон осунчавања Земље и његова примена на проблем ледених доба“ сврстано је међу најзначајнија научна дела двадесетог века. Њему у част, кратерима на Месецу и Марсу дато је његово име, а Европска унија за геонауке сматра га оцем модерне климатологије и додељује медаљу са његовим именом за врхунске домете у проучавању промена климе.

Неко је рекао - Велики духови се срећу!

Неоспорно је да су Михаило Петровић и Милутин Миланковић били једни од највећих умова које је изродио српски народ. Први сусрет двојице великих математичара одиграо се посредно преко Миланковићевог првог и вероватно најпресуднијег професора математике из Осијечке реалке Владимир Варићак, који му је једног дана поносито саопштио да се у Београду појавио изузетно надарен млади математички вундеркинд и већ са 26 година постао професор тако знамените науке на Високој школи, образован у Паризу од стране најеминентнијих француских математичара тога доба.

МИЛУТИН И МИКА НА ФАКУЛТЕТУ

Тек када сврших своје студије и постадох доктор техничких наука, ја се, приликом једног кратког боравка у Београду, у првим данима године 1905., одлучих да га посетим. Потражих га у згради тадање Велике школе коју сада зовемо старом зградом универзитета.

Када уђох у њу, обратих се портиру, домаћину, овим речима:

„Молим вас, да ли је ту господин доктор Михаило Петровић и могу ли с' њиме говорити?“

Домаћин, један стари чичица, погледа ме као да сам га ословио на кинеском језику. Ја понових питање што сам јасније могао. Он ме премери од главе до пете, па рече:

„Не познајем!“

„Како да не познајете?“, узвикнух, нашег славног математичара, познатог у целом свету!“

Он се тада присети:

„Јес', јес', то је наш Мика! Сада ћу да видим!“

Па се окрете другом једном служитељу који је стајао близу степеница.

„Жико, богати, тркни горе и види да ли је ту Мика!“

После неколико тренутака појавио се служитељ на средњем краку степеница и викну нам одатле:

„Ту је Мика!“

Попех се горе у Петровићеву собу, где ме он пријатељски дочека, ми се упознасмо и ступисмо у размену наших научних публикација. Но, онај, за моје схватање прекомерно фамилијарни однос између професора и служитеља Велике школе, постаде ми разумљив тек пет година доцније.

По доласку у Београд веома брзо успоставља пријатељство са, по струци најближим колегама, Михаилом Петровићем-Миком Аласом и Богданом Гавриловићем. Они су, поред професора Варићака, Чубера и Брика, битно утицали на његов развој и научно опредељење.

С Михаилом Петровићем, професором Теоријске математике друговао је од доласка у Београд, све до Микине смрти 1943. године. Делили су заједничку слушаоницу и собу за рад, звану Математички семинар, иако

су се у њој ретко сретали. Мика је био раноранилац, а Милутин је у то доба ишао на починак.

То дуго и плодносно пријатељство је било корисно, дуговечно и непомућено.

Прве године службовања у Београду и рад на Филозофском факултету као ванредни професор примењене математике у потпуности су одраз темељног Миланковићевог дивљења према колеги Петровићу.

У својим белешкама о Мики Аласу он наглашава да су живели и радили као два **антипода**, али се баш у томе и огледала сва њихова не само стручна и колегијална, већ и људска привлачност која се толико дуго протезала и дубоко усецала у биће младог придошлице тако да се исти тај Миланковић, сем вишка килограма зарађених по Микиним добро организованим забавама, пијанкама и масној храни, заразио и вирусом заједништва да би се на крају после свега тога и оженио, како сам казује.

По појединим писаним фрагментима и Миланковићевим мемоарским саопштењима могло би се закључити да је отац математичке климе и климатског моделирања на Петровића гледао као на комплексну и никад у потпуности докучиву личност:

- час га је сагледавао као старијег брата,
- час као поштованог и уваженог колегу са факултета и Академије,
- час као на непоправљивог авантуристу и човека зараженог бодемијом и изворном народном музиком, непресушно жељног забава и лудорија,
- час као на речног, али и морско-океанског аласа коме ни груби и тежачки рибарски послови нису били страни,
- час као на крутог војничину који није познавао страх од рањавања, смрти и непријатеља, али, у свему томе наведеном, увек је то било са Миланковићевом наглашеном дозом уважавања и поштовања које никаква тешка искуства, рђави догађаји или странпутице нису могле да преокрену, а још мање да измене.

Миланковић је увек на уму имао једно:

Петровић се родио 11 година пре њега, према томе, био је старији у математичкој струци, по докторату, стажу на факултету, Академији, животу у престоном граду, искуственији по било ком основу да се посматра, па се зато Миланковићево пречанско васпитање (касније и високошколско - аустријско) морало повиновати елементарним основама европског опхођења и понашања, али и традиционалном

старосрпско - патријархалном да је старије неизоставно требало уважавати и поштивати.

Можда је зато Петровић и био један од ретких Миланковићевих научних узора? Можда чак и једини?

Пажљиво анализирајући биографије обојице научника и правећи неку врсту упоредне животне синтезе, а све са аспекта савремених догађаја, дакле, оних који су више од пола века у заостатку од смрти и Петровића и Миланковића, а још више од времена њиховог животног и радног напона и најзрелије активности, неоспорна је чињеница да се из свега тога издижу и намећу три изразито квалитетна елемента која кристално јасно доказују колико су наведени умови били далеко испред времена и средине у којој су живели и стварали.

Те елементе не морамо сврставати по њиховој примарности и значају зато што су се они међусобно прожимали и допуњавали или извирали један из другог, па смо због свега тога прибегли хронолошкој категорији као логичној последици израженој код обојице ствараоца.

Ти елементи су следећи:

- свестрано образовање,
- вишеструке квалификације,
- способност обављања већег броја различитих и хетерогених занимања;
- глобално сагледавање појава, проблема, тема, задатака итд., планетарно и
- ванпланетарно тумачење и стручна и радна дуговечност, очување значаја искуствености и њена доследна примењивост (“вечно зелени научници”).

Михаило Петровић је био комплексна личност, јер он је суштински био хипер слојевита особа, немиран дух коме је математика била средство, а сва друга занимања, бројна и исто тако успешно заступљена, начин опстајања. Наведимо Микине вишеструке способности: алас, виолиниста - вођа музичке групе “Суз”, иноватор, виноградар, путописац, ратник. Уколико томе придодамо академска звања и бројне позиције и различите државне функције (преговарач, делегат, војни и дипломатски шифрант, хонорарни инспектор итд.), тада добијамо слику о широком спектру Петровиће делатности и његовим пољима интересовања.

Са друге стране, Миланковић се првобитно школовао за грађевинског инжењера (армирано-бетонске конструкције, статички прорачуни, патенти итд.), затим је прешао на области као што су небеска механика, математика и клима, питање календара, проблем настанка ледених доба итд., а уз све то, као и Петровић, равноправно је делао на Универзитету и Академији, па и по том основу не можемо да кажемо да

нису један другог непрестано подстицали и готово се такмичили у свестраности и разноврсности.

Можда у свему томе постоји и она значајна нит која повезује две врсте активности, интелектуалну и физичку, а за које је познато да су одувек у позитивном начелу и равнотежном положају. За њих, како Миланковић преноси, Мика Алас каже да при комбинацији обају послова и тело и дух имају правилну алтернацију напора и одмора.

Како је Миланковић доживљавао старијег колегу видели смо. Интересантно је као је Миланковићев студент Александар Трифони доживљавао свог професора. У књизи – Како сам доживео Милутина Миланковића написао је:

„Он је у себи имао нешто што други професори нису имали. Сећам се да сам, чим би га угледао да прелази улицу испред факултета, осетио нешто пријатно, неко осећање као да долази неко надприродно биће које ће ми нешто ново даривати. Када је почињао своја предавања и даље ми с чинило као да из њега излази део Космоса који је тада за мене постао додирљив. Нестало је оног његовог бескраја. Све звезде су постале као да их можемо дохватити руком. Да, то је могао да учини само геније, јер његова снага има ту моћ да скраћује просторе и своди их у додирљиву димензију.“

МИКА РИБОЛОВАЦ

Милутин је посебно имао разумевања за другу Микину љубав - риболов. О томе како је постао професионални рибар испричао му је када су говорили о његовом боравку и студијама у Паризу.

„Било ми је двадесет две године“, причаше ми он, „кад сам, свршивши Природно математички отсек наше старе Велике школе, пошао у Париз. То је био мој први већи пут. Пратио ме је мој деда Новица који није знао ни речи страног језика, а ја сам тек натуцао француски. Па ипак се некако прогурасмо и ја бејех примљен за интерног питомца 'Екол нормал сипериер'.“ И он ми причаше о свом животу и раду у тој школи, о славној плејади тадањих француских научника: Ермита, Дарбуа, Пикара, Поенкареа, Пенлевеа, Апела, Бусинска.

Када ми је све то испричао, ја се зачудих:

„Дакле, успели сте да за четири године свршите своје школовање, положите докторат и вратите се у Београд као готов научник. Како вам је то пошло за руком?“

„Па шта се чудите, колега? – Ви бар добро знате да је математика најлакша од свих наука; она не оптерећава меморију, него тражи само здрав разум.“

„Али је треба сварити!“

„Млад разум, гладан науке, лако је сварује. Па ето и ви, као што видим, сваристе убрзо целу серију научних дела, а не покваристе стомак.“

„Ја морам да сварим цео тај јеловник, јер ме моја школа није тако добро припремила за овај наш позив као ваша. Овде, у тишини мале вароши и овог малецког сопчета, иде то врло лако – али у Паризу не би то тако брзо ишло.“

„А што?“

„Што би ме онде, сем науке, занимале и многе друге ствари, музеји, позоришта и друге знаменитости.“

„Те се знаменитости прегледају за неколико дана.“

„А позоришта?“

„Ја, право да вам кажем, немам никаква смисла за производе песничке уобразиље.“

„Како то?“ зачудих се ја.

„Све је то неприродно, претерано и нема везе са правном стварношћу.“

„Но, ви волите музику!“

„Само народну, боље рећи циганску.“

Ја наставих даље да га испитујем:

„И, онда, знате како је, не правимо се бољи но што јесмо: сваки млад човек жељан је и љубавних авантура, па утроших у њих свој највећи део времена.“

„Ја, вала, у то не утроших ни десети део једне секунде.“

„Па, добро, колега, у чему сте проводили слободне часове када сте били у Паризу?“

„У шетњама по околини.“

„Посећујући њене дивне шуме, паркове, дворце?“

„Не. Ја сам се шетао и врзмао увек поред Сене, гледао како се онде лови риба и маштао о томе како ћу, кад свршим школу и вратим се у Београд, постати професионални прибор. Ја сам још

као ђак у Београду изучио рибарски знат и добио мајсторско писмо; оно ми је милије но докторска диплома.“

„А, сад ми је тек јасно што вас ваши другови зову мајстором!“

„То сам уистину. А зову ме и Мика алас.“

Као два антипода често пута су се допуњавали, присно дружили, забављали, сарађивали, уважавали, допуњавали и о томе је могуће наћи читав низ сведочанстава. Посебно је занимљиво да Мика који је пребродило светска мора и океане није знао да плива и Милутин, као добар сарадни стави себи задатак да реши тај проблем.

Инспирисан тим дивним дружењима Миланковић је написао песму једне рибарске вечери у добром расположењу посвећену Мики.

Мајстор Мика

Од свих наших научника

Најјачи је мајстор Мика

Кад се тиче крканлука

И математичких наука,

Другим речима гозбе, вина

И егзактних дисциплина:

Како ли се **роштиљ** жари,

Како ли се **интеграли**,

Како ли се **шаран** пржи,

Како ли се **извод** врши,

Како ли се кува **штука**,

Све је то његова струка.

Руковање **мередова**,

Конвергенција редова,

Све проблеме тому сличне

И **функције елиптичне**,

Он разуме те послове
И зато се мајстор зове.
Што загризе, он то скрка,
Било **проблем**, било **штука**.

Он не мари за почести,
Сем кад му дођу с' масти,
Јер је Мика алас прави,
У науци и на Сави.
Ситну рибу он не пеца,
Ни **буцова** ни **гречча**,
Већ **аловом** хвата рибе,
Теореме и **системе**,
Њима пуни **барке**, књиге.
На богатој софри Мике,
Пуне књиге и **кечиге**,
Има увек добра вина,

Интегралних једначина,
И **размака** и **спектара**,
Сома, **смуђа** и **ајвара**,
Разноврсних **феномена**,
Мезелука, шунке, рена.

Ту хранимо своју душу,
И квасимо своју гушу,
Што ј' за јело појешћемо,
Што ј' за пиће, попићемо!

Све ће лепо да се свари,
Ал' ће још и нараштаји
Који стигну кроз векове,
Хранит' се са софре ове.

ПЛИВАЧКА ОБУКА

До данас једанаест пута сам се давио у Сави или Дунаву и то обично у леденој води. Једампут и са принцем Ћорђем.

„Читао сам у томе у новинама, но волео бих да о томе и од вас чујем нешто аутентичније.“

И он ми исприча потанко како се то десило.

„Били сте, рекох му ја, у двострукој смртној опасности: да вас, малаксале, не прогута Дунав, а када се из њега спасосте, да не добијете запаљење плућа. Ви сте, мајсторе, сигурно одличан пливач.“

„Ја не умам да пливам: не знам ни сам како сам се досад увек некако спасао.“

„Шта кажете? Алас Мика не уме да плива!“

Он обори главу и слеже раменима.

„Не уме.“

„Ја ћу вас научити!“

„Е, кад би сте били тако љубазни!“

Ја учиних, заиста, покушај да га научим пливати кад је идућег лета дошао на неколико дана к мени у госте у Даљ. Баш те године дао сам по његовим упуствима саградити у Вуковару врло згодан чамац у коме сам за време летњег распуста проводио са својим братом свако до подне на Дунаву који тече поред мог очинског дома. На другој обали Дунава пронађосмо изванредно леп пешчани спруд који се са обале благим нагибом спуштао у реку.

Одмах одведох свога ћака Мику да га научим вештини пливања. Кад му рекох да се ту, у плићаку, испружи по води да му покажем основне пливачке покрете, он показа, иако забринута лица, намеру да ме послуша, но чим окваси трбух и груди он побеже из реке главом без обзира. Сав мој труд да га у реку вратим остао је

безуспешан. Од свих ђака које сам у животу имао, Мика је био најслабији; а ја сам био његов најлошији учитељ.

БЕОГРАДСКИ УНИВЕРЗИТЕТ

Док је Миланковић боравио у Бечу у његовој матичној Србији одигравали су се судбоносни догађаји. После вековног ропства Србија је успела, коначно, да поврати своју државност, али јој је предстојао дуг и мукотрпан период да створи слободну, независну и савремену земљу по угледу на остале државе западне Европе.

За изградњу политичких, културних и просветних институција у модерној држави били су потребни писмени и образовани људи. Отварају се основне, средње школе и Лицеја, као вишег нивоа образовања, а млади и обдарени људи одлазе на школовање на универзитете широм Европе.

И Београдски универзитет се, од свог оснивања посветио стварању младог и стручног кадра путем ангажовања младих и надарених људи, првенствено с простора северно од Саве и Дунава, који су желели да потврде свој национални идентитет и помогну матичној земљи.

У то време у читавој Европи патриотизам је сматран једним од најзначајнијих обележја грађанства, а национална припадност битном одредницом људског идентитета, па не треба да чуди што је Милутин Миланковић био један од бројних Срба из Хабзбуршке монархије који попут бројних српских интелектуалаца из расејања, ношен дубоким патриотизмом напушта удобан живот, успешан и финансијски веома уносан посао грађевинског инжењера у Бечу, те долази у Београд за професора на Универзитету. Придружује се групи интелектуалаца чије су алатке у борби за слободу једног вековно поробљеног народа биле просвећеност, знање, наука и уметност.

Та атмосфера патриотизма и енергије снажно је обележила прве три године Миланковићвог боравка у Београду. Одриче се држављанства црно-жуте Хабзбуршке монархије, прима држављанство Краљевине Србије и полаже свечано заклетву, заједно са Дубровчанином Марком Муратом, потоњим славним сликарем. Легенда српске Војске из ранијих ратова пуковник Лешјанин га лично уврштава у српску Војску као резервног официра, пошто је то био и у војсци Аустро-угарске царевине. Као добровољац 1912. године учествује у балканским ратовима. Први светски рат провео је у интернацији у Мађарској.

Веома је, рецимо, популарна мисао да је Мика Алас пошао у рат против хитлеровске Немачке 1941. године онда када је имао 73 лета, али се заборавља једна још важнија чињеница, а та је да му је то било четврто

ратовање и да никада ни један светски ни научник ни просветитељ није толико пута замењивао катедру за пушку, умство за одбрану слободе, перо за ров.

Математичке науке доживеле су нагли развој после Првог светског рата у оквиру општег процвата Универзитета у Београду. Школовањем сопствених кадрова, доласком великог броја образованих Срба с простора северно од Саве и Дунава, као и доласком великог броја руских научника створена је позната „београдска математичка школа“. Њени главни протагонисти су били Богдан Гавриловић, Михаило Петровић-Мика Алас и Ђорђе Станојевић. После доласка из Беча придружио им се и Милутин Миланковић.

Сви заједно смо, у лепој расподели својих струка, заступали у целости главне области математичких наука, а наша богата библиотека омогућавала нам рад на свим њиховим гранама. Својим научним расправама пунили смо „Глас“ Српске краљевске академије и њена посебна издања, а када и она постадоше уска за наш научнички продуктивитет, почесмо издавати на страним језицима наш часопис "Publications mathématiques de l'Université de Belgrade", који је уживао леп углед и у страном свету. Објављивали смо своје расправе и у другим, страним, часописима, Петровић своја засебна дела на француском, а ја на немачком језику.

Из тог времена потичу и бројни универзитетски уџбеници и стваралаштво у области документарне књижевности, чији радови имају драгоцену педагошку вредност. То је било златно доба математичких наука на Београдском универзитету.

МИКИНА ОПОРУКА :

„ЈА САМ ВЕЋ У ГОДИНАМА - ШТО САМ УРАДИО, УРАДИО...

АКО СЕ ЖИВ ВРАТИМ СА ОВОГ ПУТОВАЊА - ТО ЈЕ ЧИСТА ЋАР.

**АКО, ПАК, НА ПУТУ УМРЕМ - НИШТА НЕ МАРИ. БИЋУ
САХРАЊЕН ТАМО ГДЕ МЕ СМРТ СНАЂЕ.**

**НАЈБОЉЕ ЋЕ БИТИ АКО УМРЕМ НА ЛАЂИ, ПА МЕ БАЦЕ У
МОРЕ ДА НЕ РИБЕ ПОЈЕДУ И ОСВЕТЕ МИ СЕ ШТО САМ ИХ
МНОГО ЛОВИО И ЈЕО.**

**МИ, СРБИ, СМО ИНАЧЕ НАВИКЛИ ДА СЕ САХРАЊУЈЕМО У
МОРУ.**

ЗНАТЕ ВЕЋ ДА ПОСТОЈИ „ПЛАВА ГРОБНИЦА“ У ЈОНСКОМ МОРУ, ПОРЕД ОСТРВА ВИДА, „ОСТРВА СМРТИ“ У БЛИЗИНИ КРФА, ПА НЕЋЕ НИ МЕНИ СМЕТАТИ ДА ОДЕМ У НЕКО МОРЕ. БАР СЕ НЕЋЕТЕ МУЧИТИ ОКО МОЈЕ САХРАНЕ.“

МИЛУТИНОВ РЕЗИМЕ:

„ПРОЖИВЕО САМ ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ КАО ПРОФЕСОР УНИВЕРЗИТЕТА, А ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ КАО ЧЛАН СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА. ЖИВЕО САМ У ЦАРЕВИНИ, КРАЉЕВИНИ, И У РЕПУБЛИЦИ, КАО СЛОБОДАН ГРАЂАНИН, КАО ОБВЕЗНИК У БРАКУ, У ВОЈСЦИ, И У ДРЖАВНОЈ СЛУЖБИ.

ПРЕЖИВЕО САМ, И ТО СВАКИ ПУТ У ЗАРАЂЕНОЈ ЗЕМЉИ, ДВА БАЛКАНСКА И ДВА СВЕТСКА РАТА. БИО САМ НА БОЈНОМ ПОЉУ И У ЗАТОЧЕНИЧКОМ ЛОГОРУ, ОДМАРАО СЕ ПО АПСАНАМА, ТАВОРИО У ИНТЕРНАЦИЈИ, СТЕЊАО ПОД НЕПРИЈАТЕЉСКОМ ОКУПАЦИЈОМ.

ЦЕО МОЈ ЖИВОТ ПРОШАО ЈЕ КРАЈ ВЕЛИКЕ РЕКЕ. У МЛАДОСТИ, ЈУТРОМ САМ ГЛЕДАО ДУНАВ КАКО ОТКИДА КОМАДЕ ОЧЕВЕ ЗЕМЉЕ. СТУДЕНТСКЕ ДАНЕ У БЕЧУ ПРОВЕО САМ КРАЈ ЊЕГА. СА КАПЕТАН МИШИНОГ ЗДАЊА ЧЕСТО САМ ГЛЕДАО НА ДУНАВ У ПРОЛЕЋЕ И У ЈЕСЕН. У ИЗГНАНСТВУ, У ПЕШТИ, ЊИМЕ САМ СЕ ТЕШИО. ЕВО МЕ ПОД СТАРОСТ ОПЕТ КРАЈ ДУНАВА...

МОЖДА ЋЕ НЕШТО ИЗА МЕНЕ И ОСТАТИ?...“